

ség és munkaképtelenség miatt önfentartásukról nem gondoskodhatnak, s illetőleg az olyan özvegyek, kik férjüket ebben az évben vesztették el és vagyon vagy másnemű segély nélkül legalább két kiskorú gyermekkel maradtak vissza, vagy végül az olyan árvák, kik atyjukat és anyjukat is elveszítvén, vagyon és segély nélkül többen maradtak hátra.

Ezen feltételekhez képest felhívjuk tehát az érdekelteket, hogy hiteles okmányokkal felszerelt folyamodványaikat legkésőbb folyó évi novemberhó 15-éig az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalához (Budapest, hold-utcza 21. szám), benyujtsák. — Budapest, 1884. október 5-én.

A titkári hivatal.

Az Országos Erdészeti Egyesület azon tisztelt tagjait, kik tagsági illetekeiket még nem fizették le, ismételten van szerencsénk felkérni, hogy esedékes tartozásaikat az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába (V. ker., hold-utcza 21. sz.) minél előbb beküldeni sziveskednének. — Budapest, 1885. október 10-én.

A titkári hivatal.

Különfélék.

A lapok nyilatkozata az Országos Erdészeti Egyesületről. Folyó évi közgyűlésünk alkalmából a következő sorokat olvastuk a „Nemzet“ szeptember 28-iki számában.

„A magyar erdészeti egyesület mai közgyűlése megérdemli a szakkörökön túl is a figyelmet. Az erdészeti egyesület egyik legerősebb, legüdvösebben működő alkotása a magyar társadalomnak. Szakegyesület a szó legjobb értelmében, melynek maradandó érdemei vannak erdészetünk emelése körül. Az erdészeti egyesület körében egyesülnek az állami

és magán erdők kezelői, és együtt hatnak nemzeti kincsünk, erdeink fõntartására és ápolására és erdészeti ügyeink elõmozdítására. Az erdészeti egyesület szerény kezdetbõl indult ki és ma virágzó, életerõs intézmény, a melynek megszilárdulása kapcsolatban haladt a magyar erdészet emelkedésével. Ennek az egyesületnek, mely maholnap saját palotájába fog beköltözni, története fényes bizonyítéka annak, hogy kellõ vezetés mellett a magyar társadalmi erõk is képesek jelentékeny alkotásokra. Örömmel és meglelégedéssel kísérheti ezen egyesület fejlõdését és megerõsödését mindenki, mert az egyesület virágzása kihat a magyar erdészet emelkedésére!“

Az *Abies excelsa* sötét õvének ékitménye. A fenyvesek õvének egynemû sötétzöld színe, monotonasága általában ismeretes. Mintegy gyászja ez néhol a vegetációnak, néhol meg a természet élénkebb színek közbevegyítésével iparkodik megtõrni vagy élénkíteni az egyformaságot. A vegetatio különbözõ idõszakában többféle színû virágok tûnnek ki a sötétzöld egynemûségbõl, néhol még a *Rhododendron*-ok is leereszkenek ide a havasokról, nyár végével pedig a pirosbogyós cserjék nagyobb száma szõvõdik a sötétzöld fátyolba, elevenítõ ékitményül. Néhol kevesebb a pirosbogyós bokor, néhol több, és jobban kirívó a fenyvesek egyszínûségében. A lublói fürdõ fenyveseiben, nem nagy helyen, ez idei augusztusban, 10 pirosbogyós cserjét számítottam össze, nagyobb része sűrûen csoportosuló piros gyümölcsével, valamint a gyümölcs lombja bõségével nagyon kitünt, s nem kis mértékben élénkítette a fenyvesek egyformaságát.

Ily piros bogyóféle gyümölcseikrõl feltûnõ bokrok a következõk :

- Sorbus aucuparia*, piros berkenye, (alma gyümölcs);
- Sambucus racemosa*, piros bodza, (csonthéjas gy.);
- Rosa Alpina*, havasi rózsa, (álgyümölcs);

Rosa Lagitaria, lopótök rózsa, (álgümölcs);
Rubus Idaeus, málnaszeder, (csoportos gy.);
Ribes Alpinum, havasi ribizke, (bogyó);
Viburnum Opulus, émelegős kányafa, (csonth.);
Rhamnus Fangula, kutyafa, (csonth.);
Lonicera Xylosteum, ükörke loncz; *) (csonth.);
Daphne Mezereum, farkas boroszlán, (csonthéjas).

Ezeknek a cserjéknek a fenyvesek sötétszinü övében való feltünése annál említésre méltóbb, minthogy physiognomiai kapocs, rokonság is van köztök. Az első öt, a rózsa és szeder gyenge tüit tekintetbe nem véve, szárnyas levelénél fogva, a physiognomiai rendszerben a kőrisnek cserjealakja, a ribizke meg a kányafa a juharalak bokorja, a kutyafa meg az ükörke a bikkalaké, végre a *Daphne* a füzalak cserje képében.

A physiognomiai rokonságban lévő fákat és cserjéket, melyek egy természetes termőhelyen nőnek, így összegyűjteni tudományos és növényföldrajzi szempontból igen szükséges, mert a vegetatív részek (termet, szár, ágak és levelek) a növények keletkezésmódja meg az éghajlat föltételei között lévő összefüggést jobban megvilágosítják, mint a virágok szerkezete. Ezen felül itt a termet- és levélbeli megegyezéshez még a gyümölcs physiognomiai rokonsága, sűrű csoportosulása és piros színe is hozzájárul.

Hogy micsoda főszerepök van igazán ezeknek a pirosbogyós fáknek a fenyvesek sötét övében, megfejtteni bajos.

*) Diószegi-éknek szemökre hányták már, hogy a *Lonicera*-ból *lonc*-ot metszettek ki, mert ekkor *Malcolmia*, *Matthiola*, *Fuchsia*, *Magnolia*, *Hortensia*, *Caesalpinia* stb. is elcsürhetők és csavarvatók. Azonban *lonc* bajosan a *Lonicera* kurtítása, mert mint *pap-lonc* (*Convolvulus arvensis*) él ma is a nép nyelvében. A *Lonicera* meg a *paplonc* fel-futó növény, tehát egy physiognomiai alakzat levén, a szó egyikről könnyen átmettetett a másikra. Lehet, hogy a *lonc* a *lanc* átformálódása, a felfutás a *lanc* fogalmával nem nagyon ellenkezik.

Ha virágjok élénk színéről lenne szó, talán feltűnni akarnának tekinthetnők, hogy a rovaroknak könnyebben szemökbe tűnjenek és könnyebben termékenyüljenek. De mivel itt kész gyümölcseről van szó, mely épen termékenyülés eredménye, a piros bogyós cserjéknek a fenyvesek sötétzöld övében való nagyobb számát a természet gondoskodásának kell tekintenünk. A hol az egyneműség túlnyomó, oda a gondos természet színes ékitményt sző bele, s a czélszerűen összeválogatott alakzatokkal a komor egyformaságot eloszlatni törekszik.

Borbás Vincze.

(*Kon.*) **A lomblevelek ellentállását az eső és jégveréssel szemben** Kny tanár szerint azon czélszerű szerkezetnek lehet tulajdonítani, melyet a levélbordák és a levélszövet képeznek. Az erősebb és hajlékonyabb levélbordák a legtöbb lomblevél alsó felén foglalnak leginkább helyet és ezek között vékony és puha levélszövet domborodik fölfelé, mely az esőcseppek és jégdarabok ütését könnyen elviseli, míg azon esetben, ha a levélbordák merevek lennének és a levélszövet laposan volna köztük kifeszítve, a leveleknek igen sokat kellene szenvedniök a csapkodó esőtől és jégdarától. Már pedig a lomboatnak gyakori és nagyobb mérvű megsérülése vagy elveszése könnyen veszélyeztetheti az egyednek existenciáját, vagy legalább is akadályozhatja a virág- és gyümölcsképződést; a mi nagyon természetes, ha meggondoljuk, hogy a leveleknek a növény életműködésében mily fontos szerepük van.

Kny ebbeli véleményének igazolására felemlíti, hogy azon örökzöld levelek, melyeknek lemeze egészben erős szerkezetű, s a melyek még más, mechanikailag ható elemekkel is birnak, úgy, hogy ilyen óvszerkezetre nem szorulnak, felső felületükön tényleg laposak, alul pedig nemcsak kiálló bordákkal nem birnak, de gyakran a levélszövetbe mélyezett bordákat tüntetnek elő. Hasonlót mondhatni az osztott levelekről (leguminósák,

umbelliferák) és a gramineák keskeny és hajlékony leveleiről is. Ezek jobban ellentállanak, mert kicsinyek és mozgékonyak; ezeknél is azonban, ha nagyobbak a szelvények (mint pld. a vadgesztenyénél), ugyanolyan szerkezetet találunk, mint az egyszerű leveleknél.

(Kon.) **A salicylsav mint óvszer a házi gomba ellen.** Farsky tanár a tábori gazdasági tanintézet helyiségeiben kísérleteket tett a házi gomba képződésének salicylsav segélyével való megakadályozására s ez alkalommal a következő módszert találta legcélszerűbbnek: 1 liter alkoholban körülbelül 5 g salicylsav oldandó fel, és ezen oldattal az inficiált helyek (deszkák és falak) jól bevonandók. Mint Farszky mondja, ezen a módon a házi gomba tovaterjedését teljesen meg lehet gátolni. Használható ezen célra a nyers sav is, mely carbolsav tartalmánál fogva még hatásosabb. A salicylporral is tettek kísérletet, behintve, illetőleg bedörzsölve vele a megóvni kívánt deszkákat, de ez a kísérlet nem bizonyult célszerűnek. Sokkal jobb eredményre vezetett ennél a savnak vizes oldata, de a hatás legmagasabb foka a salicylsavnak alkoholbani oldatánál tapasztaltatott.

(To.) **A friss falomb vegyelemzéséről** a kielői gazdasági vegyelemző intézet a következő adatokat közli:

	Nitrogen %	Phosphorsav %	Kali %
A fekete nyár friss lombjában találtatott	1.520	0.310	0.920,
az ezüst lev. nyár friss „ „	1.650	1.650	0.330,
a fehér fűz friss lombjában találtatott	2.210	0.440	1.250,
„ gyertyán „ „	1.000	0.160	0.310,
„ nyír „ „	0.670	0.067	0.270,
„ fűrtős juhar friss lombjában találtatott	0.840	0.014	0.800,
„ mezei éger „ „	2.470	0.150	0.220,
„ csoportos tölgy friss „ „	0.930	0.130	0.420,
„ bükk friss lombjában találtatott . .	0.870	0.170	0.390.

Ugyanezen közlemény egy métermázsa lomb trágya értékét márkákban kifejezve a köretkezőkép becsüli: a fekete nyárét 0.91-re; a ezüstlevelü nyárét 1.02-re; a fehér füzét 1.20-ra; a gyertyánét 0.56-ra; a nyirét 0.37-re; a fürtös juharét 0.53-ra; a mezgés egerét 1.29-re; a csoportos tölgyét 0.53-ra; a bük két 0.51-re.

(Kon.) **A talaj vízvezető képessége, tekintettel hajcsöves szerkezetére.** Wollny müncheni tanár az 1883—84-iki tél folyamán újabb kísérleteket tett ez irányban, melyeknek eredménye röviden a következő:

a) a talajrészecskék nagyságának befolyását vizsgálva, azt találta, hogy 1. a vizet azon talaj képes magasabbra emelni, mely finomabb részecskékből van alkotva; 2. a viznek terjedése annál lassabban történik, minél magasabbra emelkedett, s ezen lassabb terjedés a durvább szemcséjű talajban előbb kezdődik, mint a finomabb szerkezetűben. Ha a viz terjedése felülről lefelé történik, akkor 1. annál gyorsabban hatol befelé, minél durvább szemcséjű a talaj és 2. a különböző nagyságu szemcsékből alkotott talajban a viznek terjedése közepes gyorsasággal történik.

b) A talajrészecskék laza és tömött összefüggésének befolyását vizsgálva, azt lehet következtetni, hogy a 0.05—0.01 mm terjedelmű üregecskék a vizet legjobban vezetik, továbbá, hogy a rögös talaj összenyomása által a viz terjedése előmozdittatik és hogy a viz a talajban annál magasabbra emelkedik, minél tömöttebb szerkezetű ez utóbbi.

c) Köves talaj a viz emelését lassítja; még pedig annál lassabban emelkedik benne a viz, minél több a kő.

d) A viznek hajcsöves vezetése a különböző talajnemekben. 1. Leggyorsabban terjed a viz a quarczban, kevésbé a humusban és legrosszabban az agyagban. 2. Ugyan-

ezen viszony áll fenn ezen három főtalanjem vegyülékei között is, kivéve a televény és agyag keverékét, miután ennek vízvezetési képessége az agyagtartalom nagyobbodásával emelkedik. 3. Különböző viszonyok között, a mésztartalmu talaj jobban vezeti a vizet mint a meszet nem tartalmazó.

e) Különböző rétegezésű talajban a víznek emelkedése és behatolása a durvább szemcséjű rétegből a finomabb szemcséjűbe könnyebben történik, mint megfordítva.

f) A talajban előforduló oldható sók a víznek tovaterjedését lassítják.

(Ho) **A gyaluforgács felhasználása világítógáz előállítására.** Walker G. desorontoi (Ontario) világítógáz gyárában egyik német lap szerint jelenleg gyaluforgácsot használnak nyers anyagul, s az előállított gáz állítólag semmivel sem rosszabb a kőszénből nyertnél. E célra jól kiszáradt jegenyefenyő gyaluforgácsot használnak, mely tonnánként átlag 20—30.000 köbláb világítógázt szolgáltat. A gyártásra használt retorták közönségesek, de a tisztító eljárás sokban különbözik attól, melyet a kőszénből való gyártásnál alkalmaznak, mivel a tisztítlanító anyagok nem ugyanazok a két gáznemnél.

A kenhydrogén például és az ammoniak, melyek a kőszénből nyert világítógázt oly kellemetlen szagúvá teszik, a jegenyefenyő forgácsból nyert gáznál csak alárendelt mennyiségben fordulnak elő. Legalkalmasabb a gyantadús fa, mert az ilyen fa nem csak nagyobb mennyiségű, hanem sokkal nagyobb világító-erővel bíró gázt is szolgáltat, mint a gyantában szegény. A forgácsok szárítása és előkészítése mechanicus uton történik.

Magyarosodunk. Kellner Emil, magy. kir. erdész és az országos erdészeti egyesület rendes tagja vezetéknévét „Kendefi“-re változtatta át. Éljen!